

EMLÉKEZTETŐ

A Tudományos Bizottság Véleménye a Szenátus 2013. Március 25-i ülésének napirendi pontjaira vonatkozóan

Időpont: 2013. március 20. 14:00

Helyszín: I épület, IB019-es tárgyaló

Részvevők: a mellékelt jelenléti ív szerint

1. Napirendi pont: A BME 2013. évi belső költségvetése

Előterjesztők: Dr. Andor György, tanszékvezető egyetemi docens

Fortuna Zoltán, költségvetési igazgató

A Bizottság, az előterjesztést az előterjesztők alapos szóbeli összefoglalóját követően megvitatta.

A vita a következő kérdésekre fókuszált:

- A következő években mennyire tekinthetők állandónak a személyi állomány támogatási rendszerének a tudományos fokozatokhoz kapcsolódó súlyai, pl. a habilitáció viszonylag magas súlya? (Levendovszky János)
- Milyen mértékben tartalmazza a költségvetés kutatóegyetemi összege az indikátorok teljesítésének anyagi motivációját? (Aszódi Attila)

Az előterjesztő a válaszában kifejtette, hogy a súlyok szignifikáns változása nem várható. Másrészt ez a kutatóegyetemi összeg nem tévesztendő össze a már lezárult kutatóegyetemi pályázattal. A jelenlegi támogatáshoz nem kapcsolódnak vállalt indikátorok, szemben a kutatóegyetemi TÁMOP pályázattal, ahol az indikátorok kari licitje, teljesítése és az ennek nyomán kapott támogatás felosztása adott algoritmus alapján már megtörtént. Ugyanakkor némileg a két fogalom valóban kapcsolódik, hiszen a kutatóegyetemi projekt fenntartható folyamatai jelennek meg a kutatóegyetemi összeg elszámolása alá került tételekben.

Az előterjesztőktől érkezett magyarázatokat a Bizottság elfogadta, megértve azt is, hogy a betervezett összegeket a támogatást odaítélőnek még jóvá kell hagynia, s a teljesítési/jelentési/elszámolási kötelezettségek sem teljesen világosak még.

Negatívumként felmerült, hogy a kormányzati támogatás odaítélésének szempontrendszeréből a „kutatói faktor” teljesen kikerült, s a BME belső elosztási rendszerében is jelentősen csökkentett mértékben került beszámításra. Annak tudatában, hogy a kormányzat a kutatást elsősorban az MTA hálózaton keresztül és pályázati formában kívánja támogatni, s az egyetemekre utalt ezen támogatási kereteket megszüntette, az egyetemen belüli csökkenés magyarázata elfogadhatóvá vált. Hiszen – ha kisebb súllyal is – de legalább bent maradt az értékelési rendszerben. Ugyanakkor a finanszírozás csökkenő tendenciáját a BME kutatói potenciáljára vonatkozóan többen veszélyesnek tartják.

Az előterjesztők válaszai után a Bizottság az előterjesztést egyhangúan támogatta és azt a Szenátusnak elfogadásra javasolja.

A vita során Dr. Mihály György, az EHBTD elnöke, a költségvetés készítésével kapcsolatban az alábbi személyes véleményét fogalmazta meg:

„A költségvetés tervezete több olyan döntést tartalmaz, amely az egyetemen folyó tudományos tevékenység támogatását érinti. Ilyen például a kutatóegyetemi keret felosztása a kari és nem kari alrendszer között, a karok közötti elosztás szempontrendszere, valamint a tudományos pontok szerepének csökkentése és a pontrendszer megváltoztatása. Ezek feltétlenül orientálják a karok és tanszékek kutatói munkáját. A preferenciák kialakítása azonban legalább annyira tudománypolitikai,

mint gazdasági kérdés, és ebben a Tudományos Bizottságnak is lehetne szerepe és feladata. A költségvetésről a Gazdasági Bizottság ugyan hosszú időn keresztül tárgyalt, de a tervezetben még az utolsó pillanatban is jelentős változtatások történtek. A 2013-as (válság)éven túlmutató időszak költségvetési stratégiájának kidolgozását egy több alternatívát felvonultató, szélesebb körű és nagyobb konszenzusra törekvő előkészítésnek kellene megelőznie. Egy ilyen egyeztetést akár már most el lehetne kezdeni.

A kutatási teljesítmények karonként erősen eltérőek, a kutatóegyetemi támogatás felosztása ezt nem követi. A kutatóegyetemi támogatás költségvetésbe vonása, és költségvetési tervezetben javasolt elosztási rendszer elsősorban praktikus okokból tűnik elfogadhatónak: a szakmai sajátosságok eltérése miatt nehéz feladat lenne a kutatási teljesítmény korrektt értékelésére algoritmust kidolgozni. Felvethető azonban, hogy hasonló módon bevonásra kerüljenek az olyan oktatási bevételek, amelyek a felsőoktatás kormányzati átalakítása miatt az állami támogatott képzésből az önköltségesbe terelt hallgatók után a karokon képződik. Miközben az államilag támogatott hallgatók csökkenése az egyetemre érkező normatív támogatást csökkenti, a mostani szabályzás szerint az önköltséges hallgatók utáni bevétel – a pályázatokhoz és a KK munkákhoz hasonlóan – „saját bevételnek” minősül. Ezek a hallgatók azonban ugyanazokon az előadásokon ülnek, mint az államilag finanszírozott hallgatók, a hozzájuk kapcsolódó oktatási terhelés nem tartalmaz semmi új elemet, természetesnek kellene lennie, hogy ez a képzés az államilag finanszírozott hallgatók után kapott kari támogatással azonos módon legyen elismervé.

A magyar nyelvű önköltséges oktatás bevételeinek költségvetésbe vonása csökkenti a kutatóegyetemi támogatás karok közti szétterítéséből származó egyenlőtlenségeket, és lehetőséget biztosít arra, hogy azok a karok, amelyek képzési vonzerejükben erősebbek, mint kutatási teljesítményben mindenki számára átlátható módon hozzájáruljanak az egyetem közös oktatási-kutatási céljainak megvalósításához.”

Ezt a véleményt a bizottság nem tudta érdemben megvitatni, a következő okok alapján:

- Az érintett pontok a költségvetés néhány alapelveinek a módosítását célozzák, amely nem tartozik a jelen előterjesztéshez, sőt ezen változtatások hatásának kimutatására jelenleg próbaszámítások sem állnak rendelkezésre.
- A Tudományos Bizottság mint véleményezői szerv nem kompetens a költségvetési alapelvek megváltoztatásának a kezdeményezésében. Sőt a költségvetés komplex rendszerében néhány számítási elv megváltoztatása a költségvetés egészét is érintheti, amely általános hatások áttekintésében és vizsgálatában a bizottság szakértelme meglehetősen korlátozott.
- A véleménnyel előzetes írásbeli anyag nem érkezett, ezért - ennek komplex jellege alapján - megalapozott vita helyett a bizottság csak a helyszínen fogant ad hoc véleményekre támaszkodhatott volna.

2013. március 20.

Dr. Levendovszky János
a Bizottság elnöke